

РОЗВИТОК СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ СУЧАСНИХ МОВ

Артеменкова О. К., студентка
Бондаренко О. М., доц. каф. теорії та практики перекладу
Запорізький національний технічний університет

ПОПОВНЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЗА РАХУНОК ЗАПОЗИЧЕНЬ

Наукова термінологія має досить високу здатність сприймати іншомовні запозичення, що є одним з активних джерел поповнення різних терміносистем, зокрема й електротехнічної. До складу цієї термінології входить як питома англійська лексика, так і запозичення, взяті з грецької, латинської, французької та німецької мов. Саме явище запозичення свідчить про те, що значення слова або терміну було перенесено з однієї мови в іншу в результаті мовних контактів, а також про те, що здійснився перехід елементів однієї мови в іншу [4, с. 76].

Найбільшу кількість запозичень в електротехнічній термінології становлять латинізми, тому що латинська мова довгий час була єдиною мовою науки. Наприклад, *adapter* – пристрій зв'язку комп'ютера з периферійними пристроями (від лат. *adaptare*); *pulse* – імпульс (від лат. *pulsare*); *progress* – прогрес (від лат. *progressus*); *processor* – процесор (від лат. *processus*); *modulation* – модуляція (від лат. *modulan*) та інші. Серед латинських словотворчих компонентів, характерних для англійської лексики, найбільш вживаними є: *de* (*demodulator*), *re* (*reactor*, *resistance*) та інші.

Оскільки ж латинська мова має багато грецьких запозичень, то грецька мова теж стала лексичним резервом для побудови нових термінів. Загалом, до грецьких запозичень належать назви приладів, пристроїв та процесів. Наприклад, *magnet* – магніт (від гр. *magnetis lithos*); *disk* – диск, (від грец. *discos*); *synchronization* – синхронізація (від

грец. *synkhronizein*); *rheostat* – реостат (від грец. *rheos*). До грецьких словотворчих компонентів, за допомогою яких утворюються електротехнічні терміни, належать **macro** (*macrogenerator*), **micro** (*microindicator*) тощо.

Із німецької мови існує також чимало запозичень, наприклад, такі як *damping* – демпфування (від нем. *damp*); *piezoelectricity* – п'єзоелектрика (від нем. *piezoelectricität*). Дослідження німецьких запозичень показало, що слова та терміни, взяті з цієї мови зазвичай вказують на назви пристроїв, одиниць вимірювання та процесів.

Прикладами запозичень з французької мови можуть бути наступні: *ampere* – ампер (від франц. *ampère*); *battery* – батарея (від франц. *batterie*); *density* – щільність (від франц. *densité*); *relay* – реле (від франц. *relai*); *conductor* – провідник (від франц. *conducteur*).

Дуже важливим є дослідження усіх особливостей тієї мови, в яку запозичується іншомовне слово, тому що у процесі переходу елементів змінюються деякі елементи вихідних одиниць. При запозиченні з латинської та грецької мов слова з латинською системою письма набувають специфічних суфіксів, які ставляться замість латинських [3, с. 120]. Наприклад, латинський суфікс **-itas** передається в англійській мові наступним чином: суфіксом **-ity** – *flexibility* (від лат. *flexibilitas*), *stability* (від лат. *stabilitas*). Або латинський суфікс **-tio** в англійській мові виглядатиме як **-tion**, наприклад *magnification* (від лат. *magnificatio*), *transformation* (від лат. *transformatio*). Загалом латинські афікси приєднуються до основ і коренів нелатинського походження і входять в продуктивні моделі сучасної англійської мови.

Навіть найбагатша лексичними ресурсами мова не може задовольнити потреб науки в номінації, таким чином відсутність власних номінативних засобів спричиняє появу в мові запозичень. Джерело запозичення залежить, насамперед, від традицій та моди на ту чи іншу мову залежно від епохи [2, с. 113]. Засвоєння англійською мовою запозичених термінів є складним процесом: інтернаціональний запозичений термін «приспосовується» до законів англійської фонетики, орфографії, орфоепії. До складу спеціальної електротехнічної лексики можна віднести як пряме запозичення, що носить національний та інтернаціональний характер, зумовлений наявністю даного слова принаймні у трьох неспоріднених мовах [1, с. 33], так і непряме запозичення, здійснене через посередництво третіх мов.

Проведене дослідження показало нам, що більшість термінів у складі термінології галузі електротехніки походить з латинської мови, більш того, ця мова послужила джерелом запозичення слів-термінів з грецької мови в англійську мову. Проте велику кількість також становлять запозичення з німецької та французької мов. Також було виявлено, що англійською мовою засвоєно дуже велика кількість греко-латинських афіксів.

Література

1. Даниленко В. П. Лингвистические требования к стандартизуемой терминологии // Терминология и норма. О языке терминологических стандартов: сб. статей / отв. ред. Даниленко В. П. М. : Наука, 1972. С. 5-35.
2. Єнікєєва С. М. Вербоформанти, верботрансформанти та система словотвору (на матеріалі англійської мови) // Вісник Сумського державного університету. Серія: Філологічні науки. № 5 (77). 2005. С. 119-127.
3. Козак Л. В. Досвід роботи над словником електротехнічних термінів // Сучасні проблеми термінології та термінографії: тези міжнародної наукової конференції / Київ 2-4 лютого 2000 / укл. З. У. Борисова. К. : КМУЦА, 2000. С. 120-121.
4. Ярцева В. Н. Лингвистический энциклопедический словарь. М. : Научное изд-во «Большая Российская энциклопедия», 2002. 708 с.